

SLOVENSKI NAROD.

lahajša članski dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dne 26. K., za pol leta 18 K., za četr leta 8 K. 50 h., za eden mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K., za pol leta 12 K., za četr leta 8 K., za eden mesec 2 K. Kdor bodi sam doaj, velja za celo leto 22 K., za pol leta 11 K.; za četr leta 5 K. 50 h., za eden mesec 1 K. 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine ne se osira. Za ostanila piačanje se od peterostopno petit-vrste po 12 h., če se osmanilo enkrat tiskata, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se trikrat ali večkrat tiskata. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenje je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravljenju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uređenje je na Vogove ulice št. 2, vhod v upravljenje pa na Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Spreobrnjeni Šuklje.

IV.

Mati narava je Šukljeju dala različne darove, a glavni njegov talent, kateremu se ima zahvaliti za vse, kar je dosegel, je vendar ta, da je vedno z nedosežno samozavestjo znal prodajati navadni pleh za suho zlato in da je vedno o vsaki stvari govoril s tisto apodiktično sigurnostjo, s katero pripovedujejo katoliški duhovniki, kako se počutiijo svetniki v nebesih in hudiči v peku.

Šuklje je patetik banalnosti. To se vidi zlasti iz tistega dela njegovega govora na shodu dne 13. t. m., ki je posvečen narodnostnemu vprašanju in pa »zvezki« narodno-napredne stranke z veleposestniki. Na tem shodu je Šuklje ubral najradikalnejše strune in hrabro zaklical: Zmornost priporočam, državniški previdnost, toda združeno z ono jekleno, možato odločnostjo, katera tudi kroni in dinastiji ne prikriva, da smo i mi Slovenci naveličali se nekdanje pasje potrebljivosti, da smo sicer vedno pripravljeni, dejansko obelodaniti od prednikov svojih podedovanov zvestobo, točno izvrševati dolžnosti, da se pa obenem živo zavedamo, da mora tudi krona in vlada njena nam nasproti natančno uživovoriti naše ustavne pravice«.

Krepke besede so to in ko bi jih izgovoril politik, čigar oseba je jamstvo, da mu prihajojo te besede iz sreca, bi se jih razveselil vsak narodno misleč mož. Šukljejeva oseba pa nam takih jamstev ne daje. Ne zato, ker je Šuklje penzioniran dvorni svetnik, nego zato, ker ga vsa njegova preteklost bije po zobeh, ker priča vsa njegova preteklost, da so tudi te besede — pleh. Na Slovenskem ga ni politika, ki bi bil prav v narodnostnem vprašanju tako mehak in popustljiv, kakor je Šuklje. Kdo naj danes veruje v pristnost Šukljevega narodnega radikalizma, ko je vendar znano, da je Šuklje

edini slovenski nasprotnik slovenskemu vseučilišču in je to kardinalno zahtevo vseslovenskega narodnega programa, glede katerega so edine vse slovenske stranke, javno z vso brezobzirnostjo pobijal; da Šuklje ni bil nikdar prijatelj slovenskih srednjih šol in da je nekoč menda celo izrazil mnenje, kakor bi narod tudi brez svojega jezika lahko eksistiral. Dober poznavalec Šukljeja nam zatrjuje, da je Šuklje to misel pri neki priliki tudi zapisal, toda mi ne vemo kje. Sicer pa se je treba le spominjati, kako je Šuklje za časa Winklerja pobijal radikalni narodni program in vsakomur bo jasno, koliko je vreden njegov radikalizem, s katerim je nastopil dne 13. t. m.

Naše trdno prepričanje je, da je Šuklje zajahal to radikalno Rozinanto samo, da je mogel planiti na narodno-napredno stranko zastran »zvezki« z Nemci. Tu se prav posebno dobro vidi, kak patetik banalnosti je Šuklje in na kako trivijalen način se upa soditi politična vprašanja.

Vsakdo ve, da je Šuklje kot politik skoz in skoz oportunist. Skoro četr stoletja stoji v političnem življenju in ves ta čas je sklepal najrazličnejše zvezke. Danes se je primaknil klerikalcem, jutri naprednjakom, posebno rad pa je iskal zaslombe pri Nemcih. Ni treba, da bi naštevali posamične slučaje takega postopanja iz deželnega zebra, dovolj je, da opozorimo na ulogo, ki jo je Šuklje igral tedaj, ko se je ustanovila v državnem zboru zloglasna koalicija. Šuklje je bil eden glavnih snovačev te koalicije, ki je spravila dotlej v onemoglosti umirajoče nemške stranke po dolgih letih zopet na krmilo. Da bi Nemci prišli do vlade, je pomagal razbiti dotlej edino slovensko državnozborsko delegacijo. Vsi res narodni slovenski poslanci so tedaj šli v opozicijo, ker je bil pogoj koalicije, da se narodna vprašanja odstavijo z dnevnega reda. Ta zveza z Nemci je bila narodna fe-

lonija, ker tej zvezi so se žrtvovali vsi narodni interesi.

Taisti Šuklje pa, ki je kot ne-kaka »netjakinja koalicije« postal dvorni svetnik, taisti Šuklje, ki je sklepal take zveze z Nemci, ima sedaj pogum obsojati »zvezko« med napredno stranko in med Nemci, kateri z vezi in narodno-napredna stranka žrtvovala niti najmanjšega narodnega postulata.

Ta »zvezka« z Nemci obstoji od leta 1895. V tem času je narodno-napredna stranka v deželnem zboru pri neštevilnih prilikah pokazala, da se ni tej zvezi na ljubav niti za las umaknila od svojega narodnega stališča. Kar je bilo sproženih narodnih vprašanj, kar je bilo podanih narodnosti tičnih se predlogov — vseučilišče, srednje šole, ljudske šole, ravnoopravnost v uradih itd. itd. — vsi so izšli izključno iz narodno-napredne stranke. Klerikalec so pri teh zadevah vedno le igrali vlogo statistov. In vzpriči teh nepobitnih dejstev se upa Šuklje predstavljal to »zvezko« kot narodno nemoralno, tisti Šuklje, ki je spravil v svoj žep sad koalicije s Plenerjem in Wurmbrandom in ki je sam od leta 1895 do 13. avgusta 1903 torej celih osem let gorel za to zvezko in jo blagoslovil, kot politično modro.

Šuklje ve dobro, da je to zvezo ustvarila potreba in da je posledica silobranja proti navalu klerikalizma, ki je hotel vse poplaviti in poteptati v črno zemljo, kar mu je bilo na potu. A zasukal je stvar po svoje iz agitatoričnih namenov. Postal je pač vreden pristaš tiste radikalno-demagogičke frakcije, katero je še pred tremi leti iz vsega srca zaničeval.

Na shodu dne 13. avgusta je govorč o tej zvezi Šuklje tudi reklo:

»Pri tem nestvoru nenaravne politične aliance je namreč glava nemški baron Schwiegel, in rep njegov je dr. Ivan Tavčar s svojimi pritiklinami. Naravnost izrekam, več nego vladna

podpora in več nego spretno Schwieglovo vodstvo je kranjsko nemštvu kvišku spravila napačna, docela nerazumna in nerazsodna Tavčarjeva politika, njega je zahvaliti nad vidnim napredki nemškega življa, kar je on bil sejal in njegova stranka, to sedaj žanjejo in z veselim obrazom v skedenj in kašto spravljajo — Nemci na Kranjaku!«

Najprimitivnejša politična honestnost zahteva, da bi bil Šuklje to svojo trditev tudi podprt z dokazi. S frazo, da je baron Schwiegel glava, dr. Tavčar pa rep te zveze, je Šuklje hotel pač reči, da je Schwiegel vodja, napredna stranka pa da cepeta za njim, da ima Schwieglova stranka od te zveze korist — napredna stranka pa da nima od nje ničesar.

A kakšna je ta korist, ki jo je Šuklje s tako živimi barvami naslikal. Vse, kar imajo Nemci od te zvezze, je podpora gledališču in pa zastopstvo v deželnom šolskem svetu — drugače nimajo od nje ničesar. Če bi se jim ne bila dala podpora za gledališče, bi tudi slovensko gledališče ne bilo ničesar dobilo; če bi se jim ne bil dal zastopnik v dež. šolskem svetu, bi imel deželni odbor klerikalno večino in v dež. šolskem svetu bi sedela dva klerikalca. Potem se zastonost spozna, da ta zveza z Nemci vendar ni tako grozna, kakor bi jo rad predstavil proteže »plenipotentiarius iz Ovijazheve hiše«. Ali kaj hočemo! Šuklje se je pač spreobrnil ne le v tem oziru, da je na staru leta postal veren katoličan nego tudi v vseh drugih ozirih ter ima zdaj v vsem drugo sodbo. Vpliv sv. Duha je pač čudovit!

Danes je Šuklje prepričan, da dela narodno napredna stranka v pogubo slovenske domovine, da tiči do grla v zastarelih nazorih ter da hoče s strastnim napadanjem vere in duhovščine le prikrivati svoje nazadnjaško mišljenje in svojo zaostalost. Pred tremi leti, ko se je Šuklje

že pričeval ogromnemu krogu vernih katoličanov, ko je že izpolnjeval cerkvene zapovedi in verske dolžnosti, je bil pa še prepričan, da delajo klerikalci v pogubo slovenskega naroda, narodnonapredna stranka pa da je prava sreča za slovenski narod. Takrat je Šuklje zaklical: »Jasni se med nami: Vzdržujući živelj zastopa dandanes na Kranjskem zgolj tolirkatovadeno in očrnjeno naprednjaštvo!«

In sedaj je šel oni isti Šuklje in ovaja in črni pred slovensko javnostjo to isto stranko, da je z »zvezko« z Nemci, ki je bila ob času rečenega govora že pet let stara in v polni meri deležna Šukljeve milosti — izdala slovensko domovino. Pred tremi leti je bila ta stranka še edini vzdržujući živelj, in Šuklje jo je z navdušenjem zagovarjal, danes pa dela stranka v pogubo slovenske domovine, danes tiči do grla v zastarelih nazorih, v nazadnjaškem mišljenju.

Stranka se pač ni čisto nič premenila, samo Šuklje se je spreobrnil. Toda katekizma se še vedno ni naučil, sicer bi se gotovo spomnil, kakor pred tremi leti, osme božje zapovedi, ki pravi: Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega.

Videli smo, da se je Šuklje končno spreobrnil v vseh ozirih, da, celo njegov ukus se je premenil in sicer na slabše. Način, na kateri je nastopil Šuklje proti narodno-napredni stranki je vse prej kakor ukusen. Ali kaj bi se temu čudili. Saj je Šukljeju njegov novi ukus dopustil, da je stopil pred tiste klerikalce, katerim je pred tremi leti izrekel javno tako zaničevanje, da bi kaj tacega nihče ne pozabil, kdor ima v sebi kaj časti, in novi ukus je Šukljeju tudi dopustil, da se je javno objemal s tistem dr. Šusterščem, ki ga je pred tremi leti proglašal za tepcia in brezčastnega človeka. Pred tremi leti je Šuklje končal polemiko s Šusterščem z ago-

LISTEK.

Žena kot zločinka.

Prevel R. P.

Žena je od pričetka pa do današnjih dni bila v nekem oziru rovinja, toda njeni robstvo je bilo zavito v rožnati, pesniški ovoj. Ona je bila sicer sužnja, toda sužnja, kojo so mazili, sužnja, pred kojo so tudi često padali v prah.

V očetovski hiši je bila podrejena očetu, v moževje — možu, ali drugim je bila — kot svetnica, v katero tuječ ne sme niti da pogleda, tem manje, da se je dotakne. Ona se ni borila na bojnem polju; radi manj važnih stvari niti sama ni smela priti k sodišču, ampak jo je moral zastopati oče ali mož. Sploh bi naj bila žena po možnosti izven posvetnega vrvenja. Njen položaj v tej dobi se samo malce razločuje od otročjega.

Žena se je nahajala kakor v neki poltmini. V njenem življenju ni bilo ne močne svetlobe, pa tudi ne črne sence; ona se ni dvigala na visoke lestve, a tudi ni padala ž njih; društvo ni dostigala odličnejših

mest, nasprotno pa tudi ni polnila zaporov in temnic.

No, polagoma se je spremenil položaj... Ženske so v teku časa jele čutiti, kakor da so zrasle, se okreple in zahtevajo od moških, da jim napravijo prostor na potu. Z druge strani se pa vidi, kakor da bi moški oslabeli, obnemogli in ne bili več zmožni, da bi nosili celo breme svoje nepravično urejene dobe, kakor da bi ne mogli več izvrševati svojih poslov, da si vzdrže svojo hišo, in kakor da bi ženske stopale naprej in govorile: »Me hočemo pomagati!« Tako vidimo žensko, da zapušča hišo očetovo ali možovo, da si zasuži, vidimo jo stopati v borbo življenja, v svetni vrtinec, zazremo jo že sploh na vseh poljih; vidimo jo, kako se dviga na neobično višino kakor nikdar dosihmal, a tudi, kako ji spodrsne, kako pada, kar dosihdob nismo bili tako navajeni od nje. Kdor hoče danes pisati o ženski vztrajnosti, o ženskih sposobnostih, ima v to široko polje, a tudi onemu, ki bi pisal o ženskih zločinah, je dovolj prostrano polje na razpolago. Bila je nekdaj svetloba, a tudi svetloba je že jela delati senco.

V domači hiši in v rodbini je ženska najbolj obvarovana zločinov. Oče, brat ali mož jo branijo pred klevetijo in obrekovanjem; takisto se ji ni treba brigati za vsakdanji kruh; vsled tega tudi ne pride v izkušnjo, da bi varala, niti da bi kradla. To se pa spremeni, čim odide izpod rodnega krova, ako n. pr. stopi v službo. Tu se mora že sama braniti zlih jezikov, sama se mora brigati za svoj kruh in obliko; tu pride tudi prvič v nasprotje z ljudmi in odnosa in učinih z bog tega marsikaj, kar bi ne bilo treba. Toda ni baš potrebno, da zapusti ženska streho domače hiše za stalno, dovolj je, da se jame nekoliko bolj pehati za zasužkom, dovolj je, da vnide v življensko borbo, že se nagromadijo pred njo neprilike in neprijetnosti, s katerimi se mora boriti, katere mora skušati premagati, a katerim čestokrat tudi podleže.

V novejši dobi narača z veliko hitrostjo število ženskih zločinov.

Prilično se lahko trdi, da se v temi

zločinov pa celo zakrivajo 16krat manj kakor moški.

Marsikd bo rekел, da ravnokar navedene številke že dovolj označujejo velikost ženskih hudodelstev. Pa vendar! Dovolj je »zlovoljnih učenjakov, ki se ne marajo ni malo laskati, ki temveč naravnost trdje, da se z jednakimi broji niti približno ne dá označiti veličina ženskega zločina. Ženska, pravijo, storí ono, kar hoče učiniti, brez velikih priprav in v največji tajnosti. Kadar koga umori, storí to vrlo redko s puško v roki, pač pa se večinoma poslužuje — strupa. Sicer pa čestokrat niti ne znamo, da je bil mrtvec zastrupljen, in z bog tega tudi ne iščemo kriveca. Končno tudi mnogi moški vzdihuje v ječi, ali je celo izvršil tek življjenja na vislicah, a vendar je pravi krivec dotičnega zločina, provzročitelj — bila ženska.

To je brez vsakega dvoma resnično! Toda ali se ne more tudi o moških to isto trditi?! Koliko pogori hiš in poslop, a nikdo niti ne sanja, kdo je zakrivil požar? Koliko mrtvih, ubitih ljudij se najde po njivah in poljanah, ne da bi se znalo za kriveca? Koliko živi dandanes na

svetu hudodelcev, o katerih nikdane sanja, da so ločovi? Torej vse ono, kar se je reklo o ženskih, velja sorazmerno tudi za moške in se prilično tudi ne izpreminja. Kar se tiče rekov: »V vsaki stvari išči ženskega prsta« in »Ženska je dovedla ljudi do mnogih in mnogih hudodelstev, a navzlic temu je ostala nekaznovana«, pripomnim samo toliko: Ako ženska komu prigovarja »ubij!«, pa on ubije, ako mu reče »zažgi!«, pa zažge, ali »kradi!«, pa krade, jaz s svoje strani takšnega človeka ne morem braniti. Cemu jih on ne odvrne: »ubij, zažgi ali kradi ti, draga moja!« — pa bi nikoli ne prišlo do zločina. V ostalem, ako hočemo stvar raziskovati do dna, bi takisto lahko trdili, da je skoro v vseh navedenih slučajih vzrok zločina — moški.

Ako ji tudi ni izrečeno rekел »zastrupi ga«, vendar jo je dovel na to misel, ko jo jo pregovoril, naj zavrže svojega moža, ko je klečal pred njo in ji šepetal: »Oj, da bi bila ti samo moja, da bi naju nikdo ne ločil, kako krasno bi midva živel« itd.

(Dalje prih.)

ovilom, da je bil že skrajni čas, da si umije svoje snažnosti vajene roke, dne 13. avgusta pa je dr. Šusteršič poljubil roko!

Klerikalna stranka živi v mislih, da je s Šukljejem pridobila moč, ki provzroči na Kranjskem oni prevrat, za kateri se bori klerikalna stranka že toliko let brez uspehov. Ko bi bili hudobni, bi citirali sodbo, ki jo je »Slovenec« o raznih prilikah izrekel o Šukljeju, in sedbo, ki jo je o tem političnem konvertititu izrekel še pred tremi leti dr. Šusteršič. Toda naš namen ni, kaliti klerikalcem veselja na ti pridobitvi. Privoščimo jim Šukljeja, privoščimo jim ga prav od srca, Šusteršič Šukljevi zvezi — naš blagoslov!

Novi hrvaški grobovi.

S tugovanjem in srdom se bo hrvaški narod na večno spominjal 73. rojstnega dne svojega vladarja. Dočim so drugi narodi pod habsburško krono praznovali ta dan svečano in zanosno, tekla je na Hrvatskem kri zavednih rodoljubov, otroci so izgubili očete, žene može, in cela Hrvatska se je zavila v črnilo tugovanja.

In vseh teh žrtev, tugovanja in srda je kriv nesrečni madjarski zistem. Dasi nagodba med Ogrsko in Hrvatsko določno priznava Hrvatsko za samostojni politični in narodni teritorij, kjer ima pravico le hrvaški uradni jezik in hrvaška narodna zastava, vlada Hrvatsko še vedno ogrska centralna oblast, ki postopa s Hrvatsko, kakor bi bila navadna ogrska pokrajina, ogrska županija, a hrvaški ban velja za Madjare kot njihov, centralni vladi podrejeni veliki župan.

Tudi na cesarjev rojstni dan je centralna vlada zapovedala južni železnici, naj razobesi na svojih kolodvorih madjarske zastave, dasi ji je dobro znano, koliko nesrečje je že provzročila ta nepostavna zastava na Hrvatskem. Železniški uradniki so si bili v svesti, da se s tem zgodi Hrvatov velika krivica, da pomeni izobesjanje madjarske zastave krvavo izzivanje, ki bo imelo usodne posledice. Zato so še posebej vprašali pri deželnih vladi, ali naj ubogajo, a deželna vlada se je vedla pasivno.

Pa tudi politična oblast je z govorstvo pričakovala, da bo posebno v Zaprešiću prišlo zaradi take provokacije do izgredov. Zato je že prvi dan naročila tja iz Zagreba orožniško pomoč osmih mož. In prišlo je, kakor je moralno priti po želji vlade. Ljudstvo se je bralo pred kolodvorm ter zahtevalo odstranitev madjarske zastave. Nobeden orožnik ni bil v nevarnosti, zato pa se tudi ne bilo smelo streljati. A orožniki so imeli gotovo navodilo, da že samo zastavo branijo s krogljami. Ko je neka 13 letna deklica splezala na

streho, da odstrani zastavo, so orožniki naperili puške na otroka. Le slučajno je niso zadeli, pač pa je bilo zadelih nad 20 oseb, izmed katerih so trije bležali mrtvi, drugi pa se bore s smrtno. Med ubitimi je tudi kmet, ki zapušča 10 nepreskrbljenih otrok. Posebno značilno je, da so omenjeno deklico, ker je niso mogli ustreliti, zvezano odgnali v Zagreb, dasi je mladoletna ter se ji po zakonu ne sme učesar storiti.

Brezdovomno je tedaj, da orožniki niso imeli pravice streljati, ker niso bili napadeni. Vemo pa tudi, da so pri dijaških izgredih v Budimpešti v mesecu narcu letos izgredniki napadli policijo s kamini ter ved redarjev hudo ranili, vendar pa se ni nanje streljalo niti šlo s sabljami nad nje. Tam so bili pač Madjari, v Zaprešiću pa samo brezpravni Hrvatovi.

Ban Pejacsevich nima volje niti moči, zastopati pravice Hrvatske. Zato pa s spremembou osebe ni bilo Hrvatov nič pomagano, spremeniti se mora zistem. Kdaj že bo dovolj hrvaške krvi, da si pribori dežela svoje politične in narodne pravice!

Ustaja v Macedoniji.

Pri zavzetju mesta Kruševac je bilo ubitih 54 kristjanov. Med uničenimi poslopji je tudi pravoslavna cerkev. Turška mobilizuje 1. in 2. letnik rezervistov v Novem bazaru. Angleška je poslala del sredozemskega brodovja pred Solun. Zopet sta se vršili dve bitki med ustaši in turškim vojaštvom. V vasi Črničevec je trajal boj ves dan. Ustaši so z bombami začigali vas. Med Elirsem in Skopljem so ustaši baje razstrelili vojaški vlak z 250 turškimi vojaki. Potem se je razvila bitka z 8 ustaškimi četami. 35 ustašev je bležalo mrtvih. Potniki pripovedujejo, da leži med Velečem in Skopljem nad sto mrtvev nepokopanih. Za 29. avgust je napovedana ustaja v vseh turških vilajetih. Ruska vlada je poslala sultani ultimatum, v katerem se do danes zahteva izvršitev vseh turških zahtev glede začetanja za umor konzula Rostkovskega. V Bolgariji narašča mržnja do kneza Ferdinanda. Ministrstvo je izjavilo, da se ne more več upirati bojnemu gibanju ter misli, da ne bo niti knezove vrnitve moglo počakati, temeč postavi že poprej deželo v bojno stanje. V tem slučaju bi bila knezova usoda zapečatena. Vsi bolgarski časopisi povdajajo, da Bolgarija ne sme več mirno gledati makedonskih dogodkov. »Večerna Pošta« piše: »Evropa bo morda mogla zahtevati, naj se nas pobije, ne more pa zahtevati, da se naj sami končamo.« Po celi Macedoniji so raztreseni poziv: »Smrt ali svoboda je na bojni klic in naprej v imenu sv. Jurja! Število ustašev je znašalo zadnjih tednov 28 000 mož, a v teku tega

lata 13 letna deklica splezala na licijo v hiši, potem pa je trepetajo odprla vrata.

Pred njo je bilo vitko, mlado dekle.

— Kaj želite? je vprašala Karlota nejevoljno in komaj napol odprla vrata.

— Ne vem, če sem prišla prav, je odgovorila tujka. Dobila sem danes pismo brez podpisa, naj pošljem nekega gospoda sem.

— Kdo ste vi?

— Jaz se imenujem Ema Morosini in sem modistinja.

Ženska ne zataji svoje nature niti v najkritičnejšem trenotku. Karlota je hipoma pozabilo na vso nevarnost, ki ji je pretila. Videla je v Emi samo svojo rivalinjo, ki ji je prevzela ljubimca. Srepo je motrila zalo dekle, ki se je resnično prestrashilo, videvši v Karlotinih očeh izraz sovražnosti.

— Morda nisem prav prišla, je rekla Ema boječe.

Zdaj je Karlota takorekoč k sebi prišla.

— Prišli ste prav, je rekla neko liko prijazneje in povabila Emo, naj vstopi.

Ema niti slutila ni, kako razmerje je vladalo med Sancinom in med

bo naredilo voled pridružitve Srbov na 40.000 do 50.000 mož.

Politične vesti.

— Čehi za madjarske zateve. Čehi sklicejo te dni velik shod v Prago, na katerem se bo razpravljalo o stališču Čehov napram madjarskim vojaškim koncesijam. Shodu se predloži resolucija, v kateri se bodo madjarske zahteve odobrile že vsled tega, da se izpodbjije Nemcem zahtevo po nemškem državnem jeziku.

— Pokojni dr. Kaizl o češki obstrukciji. V državnem zboru se je slišalo zadnji čas večkrat vzklikati: »Ako bi še živel dr. Kaizl, bi ne bilo češke obstrukcije. Sedaj pa so se obelodanili zapiski dr. Kaizla, v katerih pripoveduje o svoji avdijenci po odstopu Thunovega ministra: »Cesar me je sprejel z besedami: Odločil sem se, da odpravim jezikovne naredbe. Kako se bodo po Vašem mnenju vedli češki poslanci?« Odgovoril sem: Jaz smatram po tem činu češko obstrukcijo za neizogibno in sicer iz logičnih in psihologičnih vzrokov. Smatram pa tudi za neobhodno potrebno v interesu, da se ohrani ravnotežje Avstrije, ki se ne more in ne sme nagibati na eno stran. Češka obstrukcija bo nemško paralizovala.« Iste dne je prišel k avdijenci tudi odličen nemški konzervativni poslanec, kateremu je rekel vladar: »Dr. Kaizl me vznemirja z napovedjo češke obstrukcije. Kaj je Vaše mnenje? Politik je odgovoril: »Jaz morem Vaše Veličanstvo le zagotoviti, da smatram ta dr. Kaizlov nazor za pravega ter smatram češko obstrukcijo za neizogibno, da, dokazem lahko s številkami, da brez Čehov ni večine za kvoto.« Cesar je poslušal globoko ganjen.

— Pojaska privatna gimnazija v Tešnu je podržljena.

— Kriza na Ogrskem. Kako vse kaže, se bo kriza še vleklaj dalje časa ter bo trajala morda še do oktobra. S pravočasno rešitvijo rekrutega zakona na Ogrskem niti ne računijo več. V armadi si bodo pomagali na ta način, da bodo vojake, ki služijo tretje leto, obdržali v službi do konca leta.

— Jugoslovanski izselniki v Transvaalu so se obrnili na jugoslovenske državne poslane, naj pri vladu posredujejo, da se v Pretorijo zopet pošlje avstrijski konzul, in sicer tak, ki bo znal katere jugoslovansko narečje.

— Položaj v Perziji je zelo resen. Zaradi novega guvernerja vlada med ljudstvom pravcata anarhija.

— Vstaja na Kitajskem. V nekaterih pokrajinalah je buknila vstaja, ki se grozi razširiti po celi Kitajski.

Karloto in si vsled tega tudi ni mogla tolmačiti Karlutinega vedenja. Sledila je Karloti v sobo, a z veliko nezaupnostjo in odločena, da bo jako previdna.

— Vi ste Sancinova ljubimka? je vprašala Karlota nenadno.

— Milostiva —

— O, nič se ne sramujte! Sancin je lep mož in ni čuda, če ste se mu udali.

— Milostiva — je sedaj ugovarjala Ema — jaz se nisem še nikomur udala. Jaz ljubim Sancina in mislim tudi, da me on ljubi. Tudi udam se mu še, prav ker ga ljubim, a doslej še nisem njegova ljubimka.

Karlota je z začudenjem motrila svojo srečno nasprotnico. A samo ne kaj časa. Potem jo je hipoma pritisnila k sebi in šepetal:

— Jaz Vam želim vso srečo — vredni ste je!

Potem pa, ko se je pomirila, je razložila Emi, kaj se je zgodilo, in kaka nevarnost preti Sancinu.

— Ali — Sancin je nedolžen na vsem tem, je vskliknila Ema.

— Mogoče, ali v nevarnosti je, da ga zapro, in kdor je enkrat v jedi, pride težko zopet ven.

Ema niti slutila ni, kako razmerje je vladalo med Sancinom in med

Šuklje pred volilci.

III.

Šuklje v Litiji.

(Dalej.)

Zadruge socijalizma, liberalizma so mehanične družitve v doseglo koristi na zemlji, kršč. zadruge so živi organizaci, oživljeni po notranjem živilenskem principu, ki tudi za večnost skrb. Bodičnost zadrug leži le v krščanstvu. Oprimate se družb kršč. pomočnikov pod zastavo sv. Mihaela. V teh družtvih so združeni mojstri in delavci. Tako se lahko spravijo zaradi mezd in ni treba štrajkov. Kršč. mojstri radi odneha. Proaktivne asocijacije so dobre, ali treba je za nje dosti kapitala. Jaz mislim, da ni dobro, ako so odvisne od državne pomoči.

Državni socijalizem je neumnost. Ako so zadruge odvisne od državne gmotne pomoči, morajo te podpore plačevati vsi davkopalčevaci, in to posega v sveti pojmov lastnine. Kako pridev jaz do tega, da bi plačeval v davkih za brezverske soc. demokratične produktivne zadruge! Le cerkev zamore brez krščenja lastinske pravice produktivnim zadrugam pomoči. Krščanstvo je velika moč v vseh svojih podjetjih. Za vse dobi denar. Država in cerkev imata svoje davkarje. Država z zakoni in silo davke izterjava, krščanstvo dobi davke po notranji postavi ljubezni in davkarski izterjatelj je v cerkvi prosta volja in vest. Vse posvetne države so že enkrat v bankrot, davkarski finančni sistem kat. cerkev pa ne. — In koliko milijard denarja je že ta sistem zbral! V nekaterih deželah je krščanstvo še tako kakor v starejših časih. Koliko milijonov dobiva samo sv. oče iz tega finančnega sistema. Kristus je rekel: »Jaz sem prinesel na svet ogenj, in kaj hočem druzega, kakor, da ta ogenj gori.« To je moja tolaža, moje zaupanje v bodočnost. Krščanstvo bo resilo tudi sedanje delavstvo suženjstva. Da bi Bog skoraj več mož zbulil, ki bi to delo v asocijacijah tako započeli, kakor veli krščanski duh. Jaz sem že na mestu.

Govoril bi vam še lahko dolgo o močeh, ki ležijo v krščanstvu. Ali razložiti Vam imam še to, da privatna lastina nikdar ne bo izginila iz sveta. Je bila in bo in vse komunistične družbe so se še razdrle. Najdalje so se še držale iste, katere je kaka verska vez držala. Božja postava je, da si človek to prilastuje, kar si je pridobil in božji je zakon, da so ljudje različnih talentov. Žgodovinar Treitschke pravi, da je ena Rafaelova podoba vredna dela milijonov navadnih delavcev, in mož ima skoraj prav. Vsak po svojih talentih. Kdo bi stranišča snažil, ko bi se demokratično strmljenje obvezalo? Kdo bo za lenute delal, kdo bo zadovoljal samo z navadno hranjo, če si je v svesti, da več zaslubi? In kdo bo grdo žensko vzel, če smo snubiti lepe? In tako dalje. To so utopije, ki so jih revere vseh časov gojili, pa nikdar ne učakali. Nič ni na svetu trajno nerazrušljivo po sebi, le Bog je trajen, nerazrušljiv in njegova sveta volja. In tako je z avtoritetom, tako je tudi s privatno lastino. Te je Bog postavil, te imajo korenine v veri, v živi veri na Boga, v krščanstvu, ki nas prave, večne vere na Boga uči. Podrežite te korenine in videli boste, kako drevje živiljenja raste! Privatna last temelji v nespremenljivih naravnih podlagah. Kar človek zase potrebuje, mora dobiti v zaseben last. Ako hoče med ljudmi mir biti, mora ta zakon, kakor je zmaga naša.

— Cesár je odredil, da se imata bivšemu slugi pri okrajnem glavarstu v Litiji Matijiji Pernetju v Ivančni Gorici, okraj višnjegorski, na letu izplačevati 200 K podporo do njegove smrti, odnosno dokler ne bude na drug način preskrbljen.

— Corrigendum. V včerajnjem našem podlistku je pисец posmotoma imenoval med bojevniki, ki so bili pri okupaciji Bosne in Hercegovine odlikovani s srebrno hramostno svinčino Urbasa. Dotični odlikovanec je g. Verbaš, faktor »Narodne tiskarne«.

— Iz Litije se nam piše: Dne 19. t. m. je pogorelo v Tepah pri Polšniku, litijskem okraju trem govorstjem vse poslopje. Zgoljali so zopet otroci. Če se kak otrok ponesreči, kazujejo se starši. Bi li ne bilo umestno kaznovati starši, katerih otroci začeli? Zakaj se od njih ne pazi bolj na otroke, zakaj se užigajo, ne skrivajo, zakaj se dovoli otrokom kaditi? Naše gasilno društvo

naravní zakon veljati, kakor dihanje človeka.

Vsaka spremenitev tega zakona bi vodila do boja vseh proti vsem in bi razdrila vse redno živiljenje na zemlji. »Lastnina je kradnja«, ta stavki je zanikanje tega naravnega zakona. Ali lastnina je božja, človek le ima pravico uživanja iste. Ta princip je veljal v srednjem veku in ak se kedaj kaj izpremeni v pojmu lastnine, zamore se zgoditi le v tem oziru. S to skupnostjo lastnine smo pa vsi katoličani zadovoljni. Potem pa imajo bogastvo v korist revereve. Do tega zamorem priti, dalje pa ne.

(Konec pris.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 21. avgusta.

— Tržaška »Edinost« nas je napadla brez vsakega pravega vzroka, in ko smo jo zavrnili, je s posebnim pozivom priznala zadnjo polemiko. Kdo je v tej polemiki zmagal, kdo ima prav in kdo ne, o tem naj sodi občinstvo, in mislimo, da mu ne bo težko soditi. Za nas je stvar končana. »Edinost« menda čuti, da ni v tej polemiki dosegla posebnih favoritov, kajti zdaj je začela v debatu stvari, ki nimajo prav nobene zveze s to zadevo, kar je na pr. »nemška nevarnost« na Kranjskem. O takih zadevah pa se z »Edinostjo« ne bomo prepričali, ker jih očividno neče razumeti, oziroma neče o njih soditi — pravčno in pošteno. To je vse, kar imamo tržaški koleginji še sporoti. Adijo — pa zdrava ostani!

— Pozor, volilci trgovskega bolniškega v podporo društva! Opozarjam vse, da v Litiji volice tega društva, da v volitvam sigurno izkaznica, oziroma zadnjo pobotnico seboj prineso, sicer se jim lahko zgoditi, da se jih zavrne. Obenem pa apelujemo na naše slovensko trgovstvo, da se volitve sigurno in polnoštevilno udeleže, zakaj da, če vsak član svojo dolžnost v polni meri storiti, je zmaga naša!

— Cesár je odredil, da se imata bivšemu slugi pri okrajnem glavarstu v Litiji Matijiji Pernetju v Ivančni Gorici, okraj višnjegorski, na letu izplačevati 200 K podporo do njegove smrti, odnosno dokler ne bude na drug način preskrbljen.

— Iz Litije se nam piše: Dne 19. t. m. je pogorelo v Tepah pri Polšniku, litijskem okraju trem govor

obilno je včeraj od glavarstva povalo za hrabro delo pri požaru na Vačah. — To so tudi naši vrli gasilci i resnici zasluzili. Včeraj se je ogenj opeč oživil in šli so nekateri z brizgalno gasit, ker je bila nevarnost, da še ostale hiše zgorijo. Drugi mesec priredili naše slovensko bračno društvo koncert v korist ubogim Vačanom. Naj se sosedni kraji na to vizarajo in ne napravljajo ta čas kakih drugih veselij. Na ta koncert pa le pride v obilnem številu tudi iz okolice, saj se gre za pomoč obilnim režem, ki so brez strehe, brez oblike in jedi. Imajo žal le te, kar jim dobrji ljudje pošljajo in reži se mora, da so naši Litijani pri tej priliki posazali svoja dobra srca. Storili so, kar veli naš pesnik S. Gregorčič: Odprti roke, odprti srce, otiraj bratovške solze.

— **Državno podporo** v znesku po 600 K je dovolilo poljedelsko ministrstvo mlekarini v Izlakih - Zagorju.

— **Cesta Kamnik - Gornji-grad.** Zadnji velikanski nalin na kranjsko-stajerski meji je, kakor smo že poročali napravil mnogo škode ne samo na stajerski, ampak tudi na kranjski strani. Povodenje je na cesti Kamnik Črnilec odnesla več mostov in podrla na več mestnih cestno obzidje. Od tega časa je že preteklo trinajst dni, ne da bi se bile, kar se nam piše iz Kamnika, odstrane prometne ovire. Mostovi se na najajo še v istem stanju, kakor neposredno po nalinu in ni niti opaziti, da bi se nameravalo jih v krakem popraviti. Še celo toliko se ni zgodilo, da bi se vsaj provizorično lahko vozilo preko mostov. Vsled tega je vsak vožni promet iz Kamnika preko Črnilca na Stajersko nemogoč, kar je gotovo Kamniku v veliko škodo.

— **Požar.** V soboto 15. t. m. je pogorela cerkovniku Marku Tanku v Šv. Marku v kodenškem okraju gospodarska poslopja, le hišo so poščeli s pomočjo požarne brambe iz Sodražice še rešili. Tanko ima skode 2600 K. Ogenj so zanetili zopet otroci, ki so na kozolcu viseče osje gnezdo začgali. Ker je bila treha slavnata, se je mahoma vnela in nastel je požar.

— **Zdravski dom na Bledu.** V nedeljo, dne 23. avgusta bo v zdravniški dvorani in v parku na korist zaklada za zdravski dom velika veselica in sicer: Popoldne od 4. do 6. bazar, buffet i. dr.; popoldne od 6. do 7. ure zabava za otroke; zvečer ob 8. uri predavanje zdravniškem domu s prijaznim sodelovanjem gdč. Mire Dev in g. Julija Muhr. Potem: slika, ki je vprizore dame in gospodi družbe. Konč: umetalni ogenj iz laboratorija gospoda Franca Cuna v Gradišču.

— **Citalnica v Ribnici** predi v nedeljo dne 23. avgusta 1903 v salonu g. Antona Arkota veselico s sledečim vsporedom: 1. Gounod: Arija iz opere Faust: „Cvetke ljubljene.“ Poje gospica P. Treo s spremljevanjem glasovirja. 2. „Bratanec“. Burk s petjem v tem dejanju. 3. „Kofetarice“, kompon kvintet s spremljevanjem glasovirja, Jux-pošta. Prosta zabava in ples. Začetek ob 1/2. ur. Vstopnina 60 v. in nečlane 1 K. Gostje dobro došli.

— **Iz Žirov** se nam piše: Dne 18. avgusta je bila na severu-zahodu Žirovske doline ležeča vas Selo v veliki nevarnosti. Otroci so zanetili ogenj v kozoleu posestnika Jos. Oblak a, kateremu je upeljal ogenj kozolec in novo popravljeno hišo z malim levom. Ogenj pa bi se bil elementarno razširil, da niso pravčasno na pomoč prihiteli vrli Dobračevski in kmalu na tudi Žirovski gasilci s tremi brizgalnicami, ter tako preprečili veliko katastrofo. Tu se je zopet pokazalo kako velikega pomena so gasilna družava, z dobro izvezbanim moštrom in vrstnimi brizgalnami. Nevarnost je bila velika. Popoldansko sonce je priekalo z jasnega neba z vso svojo močjo, in že so se prižigala bližnja samo krita poslopja, a energični dobračevski gasilci so s čudovito hitrostjo nadušili vsak plamenček, ter tako obvarovali dotične posestnike ogromne rode. — Gasilcem, ki se tako zavejajo svoje dolnosti kakor dobračevski Žirovski gre pač vsa čast in priznanje! To so Vam pravi antitip „ata ūzamača“. Precej na prva znamenja so se prikazal ogenj, pritekli so diskoma skupaj kot bi bili hipnotizirani, in odpeljali kar mogoče hitro brizgalnice na mesto nesreče, točno in nemo razpoložili cevi uredili brizgalnice in brizgali vodo iz oddaljenega potoka. Okazali so red in potrebno disciplino, sa čast tem humanitarnim bojevnikom!

— **Planinska vest.** Iz Krajanke gore nam je došlo poročilo, da kupilo naše delavno »Slovensko planinsko društvo« prostor za stavbo pove pla inske koče tik pod Križem, je na razsežni, okoli 2400 m visoki gorski terasi med znameni, do dejajo težko pristopnimi velikani alpskih alp, Razori in Škrilatico

(Subim plazom). Stavbeni prostor leži nad prijaznim gorenjem Kriškim jezerom. Po potih, ki se napravijo od novega Aljaževega doma v Vratih, iz Kranjske gore do Veliko Peščenico in Krnico in iz Trente, bodo postal pristopen jeden najlepših krajev Julijskih alp, katerega dika so 3 krasna jezera, jednaka »morski odose» v Tatri. V obči se odobrava, da je »Slovensko planinsko društvo« tudi kranjskogorskemu pozornosti posvetilo potrebljivo pozornost; Kranjskogorci pa so s tem, da so svet oddali »Slovenskemu planinskemu društvu«, sebi v čast pokazali, da poznojajo narodni ponos.

— **Iz Ormoža** se nam piše: Tukajšnja moška in ženska podružnica sv. Cirila in Metoda prirediti v nedeljo 23. t. m. na vrtu gostilne pri »Solneču« veliko poletno veselico, katere čisti donesek je namenjen šolski kuhinji okol. šole in glavnemu družbi v Ljubljani. Pomnožen odbor je tako delavec in skrbni, da bi veselica bila vesetransko zabavna. Godbene točke je prevzela polnoštevna mestna godba iz Varždina; petje oskrbijo domači in sosedni peveci in pevke. Za zabavo je vesetransko preskrbljeno. Želeti je ob posebnem namenu vesetranske udeležbe od blizu in daleč. — r-

— **Invasija z laškimi delavci** se vrati dalje na vseh koncih in krajih. Nov izgled imamo v Gorici pri tvrdki Sard & Lenassi. Ta slučaj pa je tem odijozenji, ker je ta tvrdka po vrtu še norce brila iz domačih delavcev. Priobčila je namreč v »Soči« in v »Primorou« oglas, da vsprejme 200 delavcev na gradbi železnice od Gorice do Kanala. Odzvalo se je mnogo delavcev iz raznih slovenskih krajev Goriske. Tvrda pa ni sprejela niti enega! Pošiljali so jih od Poncija do Pilata: iz Gorice v Kanal, iz Kanala v Plave, a povsodi so se izgovarjali, da ni dela, da si je bilo v resnici pomanjkanja delavcev! Najbolj dokaz temu je, da so vsprejeli nekaj delavcev iz Italije, priglasivši se istodobno z za vrenimi domačimi delavci! Trgati domačim kruhom izpred ust, dajati ga tuju, a potem še za norca imeti domačina in ga voditi za nos, da po nepotrebnum trosi čas in denar — tako postopanje je nečuvano, je in famno, je brezrčno. A slovenski delavec naj bi molčal v vsem temu in trpel v imenu — človekoljubja. Tudi ta slovenski delavec je človek. Če ni usmiljenja zanj, tudi on ni dolžan usmiljenja.

— **Društvo inženirjev c. kr. državnih ž. e. z. n. c.** V soboto 15. t. m. se je zbral v Beljaku nad 300 članov tega društva iz vseh pokrajin, da se vdeleži strokovno znanstvenih izletov in slavnosti, katera je glavni odbor priredil za društvenike. Izvanredni občni zbor društva se je vrnil v hotelu »Pri pošti«. Med drugimi so počastili društvo s svojo navzočnostjo ekselencijo železniški minister dr. pl. Wittek, sekcijski načelnik Wurmb, dvorni svetnik in ravnatelj drž. železnice Proske in deželnini predsednik baron Hein. Popoldne so udeleženci izleteli na Osojsko jezero, od koder so se povrnili zvečer na slavnostni banket, katerega so se vdeležile najodličnejše osebe. Slavnostni govor je imel inženir Köthe, ki je povdarjal velikanski napredok tehničnih znanosti in končal z napitnico železniškemu ministru dr. Wittekom. Le ta je naglašal, da si je društvo inženirjev pridobilo veliko zaslugo baš s tem, da je svojim članom dalo priliko, da si ogledajo monumentalna predorna dela pri zgradbi železnice preko Karavank, in izrazil nado, da bodo inženirji pridobljeno znanje in skušnje vespreno porabili pri svojem nadaljnem delovanju. Deželni predsednik baron Hein je zagotovil, da bude stremljenje državnih inženirjev redno podpiral in zastavlja vse moži, da se bodo naravne sile umno porabile v prospéh koroške dežele. Na to so se predelite došle brzjavke, ki so se poslale iz vseh delov prostorne države. V nedeljo dne 16. t. m. je društvo napravilo izlet v Hrušico, da si ogleda in prouči predorna in instalacijska dela pri južnem vhodu v karavanski tunel. Pri ogledovanju predora sta vodila vdeležence in specator Oppitz in stavbeni vodja vitez Pischof, ki sta goste opozorila na vse, kar je bilo važnega in zanimivega. Največjo pozornost v predoru je vzbujalo pneumatično vrtanje, koje so vdeleženci natanko proučili. Popoldne so inženirji posetili Vintgar in si ogledali tamkajšnje tvornice na turbine. Drugi del vdeležencev pa je napravil turo na belopeška jezera, kjer se je na večer v restavraciji zopet zbralo celo društvo. V pondeljek 17. t. m. se je ogledal severni vhod v karavanski predor v Rožni dolini, s čemer je bil spored v strokovno znanstvenem oziru končan. Vdeleženci so imeli pač ugodno priliko, da so videli marsikaj novega

in se poučili o marsičem važnem in imenitnem, kar bodo z vaspom lahko posobili v svojem delovanju. Centralnemu odboru pa vsa čast, da je tako izaborno rešil svojo prevzeto nalogo!

— **Iz Zagorja.** V nedeljo dne 16. t. m. priredi so tukajšnji diletantje, pevski klub in orkester pod vodstvom L. Habata tombola v korist ubožnim šolskim otrokom topliške in zagorske šole. Vkljub nasprotnosti nekaterikom je tombola vesetransko dbrbo uspela, ter donesla 70 kron čistega prebitka, za kateri znesek se bode revnim otrokom nabavila obleka. Akoravno krajna šolska sveta topliške in zagorske šole nista bila zastopana (!) se je vendar nabralo toliko občinstva (katero zna ceniti šolstvo!) da je bila velika Habatova dvorana kmalu premajhna, ter so morali gostje zasesti obrisem vrt pred dvorano. Pred začetkom tombole zaigrala je zagorski orkester par črvstih koračnic, nakar se je tombola pričela. Z vso pozornostjo je občinstvo sledilo vzdvigovanju, kajti tako krasnih dobitkov kakor ta, še ni imela nobena tombola v Zagorju. Po tomboli pa se je razvila ob zvokih zag. orkestra prav neprisiljena in domača zabava ker dokazuje najboljše to, da se je ista raztegnila do poznega jutra.

— **Sneg v avgustu.** Iz Trbiža nam poročajo prijetljivi našega lista, da sta dne 20. t. m. Mangart in Dobrač dobila — bele kape.

— **Izpred deželnega središča.** Kazenske razprave pri takojnjem deželnem središču: 1) Janez Volčič, hlapac iz Kranja, je v noči 27. na 28. rožnega v Kranju ob činskem stražniku o prilikri arretaciji zaradi razgrajanja in kaljenja nočnega miru zgrabil za vrat in za roke ter ga je hotel na tla vreči; grozil mu je, da ga že bo, kadar mu bo v roke prišel, predbacival mu je, da se dà v službi s pijačo podkupiti. Volčič pravi, da je bil hudo pijan ter da si v takem stanu ni svest svojega vedenja. Obsojen je bil na 3 meseca težke ječe. 2) Marija Ušenčnik, delavka v Goričanah, je imela nalog paziti na Kaficove otroke, zaradi tega je imela v bajti prosti stanovanje. Med tem pa, ko je ona 28. mal travna na polju v bližini hiše grabil, zanetil je 3letni deček z vžiglico na tleh v sobi ogenj, kateri se je tako naglo razširil, da je Marija Ušenčnik, ki je med tem priletel domov, že iz goreči hiše rešila 8 mesecev staro Kaficovo hčerkko, na poldružno leto staro Andiko je pa zahabila; dekle se je vognju zadušila in zgorelo. Sodišče jo je zaradi malomarnosti, da je pustila otroke brez nadzorstva, na 5 dni strogega zapora odsodilo. 3) Franc Zamen, posestnika sin v Šinkovem turnu, je 25. svetega t. l. v Večah brez vsega povoda fanta Franceta Jereba trikrat z nožem sunil. Zamen trdi, da je to storil v pjanosti. Zaradi tega, kakor tudi, ker si je lansko leto v Šinkovem turnu, ko je še tam za hlapca služil, 4 K vredni žepni nož prilastil, ga je sodišče na 3 mesece težke ječe odsodilo. 4) Fantje in Jarš, in sicer: Lorenc Cedilnik, Andrej, Franc in Martin Pirnat, Silvester Krščan, Franc Giovaneli in Rudolf Tomažič, so prišli zvečer pred hišo Franceta Škeranca v Rditelj, v kateri je Janez Ravnikar odpril novo gostilno in domače fante pogodil, ker so, kakor je v tem kraju še, obesili na svoje stroške pred hišo novi venec kot gostilničarsko znamenje. Lorenc Cedilnik je snel iznad hiše 18 K vredni venec in ga skril, kmalo na to počelo je leteti kamenje in kjer je v Škerjančevi hiši; 6 rodiščnih fantov je letelo nad Jarčane, da bi jim vzel venec, a ti so jih pognali v beg, Janeza Zalokarja pa ujeli, ga pobili na tla in mu prizadeli 8 poškodb; ležedeča sta še Andrej in Franc Pirnat z nogo suvala. Sodišče je vse zatožene fante odsodilo: Cedilnik je bil obsojen na 6. Andrej, France in Martin Pirnat vsaki na 4. Giovaneli na 3, Krščan na 2 meseca ječe, Tomažič pa na 3 dni zapora.

— **Lopovstvo.** Pri cinkarni blizu Teharjev je dne 14. avgusta prirediti kamen v brzovlak, ki vozi okoli pol 12. ure ponoči. Kamen je poškodoval neko gospo ter razbil okno.

— **Nesreča.** Posestnika Prezata sin v Moščancih je našel doma steklenico in ker je mislil, da je v nji žganje, privoščil si ga je eden požirek. Toda spekel se je grozno, ker je bil v steklenici osetova kislina. Prepeljali so ga v bolnišnico v Ptuj.

— **Strela je ubila v Starinovlasi.** pri Ljutomeru 18letno posestnikovo hči Frančiško Majcen, ki je zvonila proti nevihtu v kapelici. Drugi dekleci, ki je stata v kapelici, se ni zgodilo.

— **Cegave je kolo?** Dne 17. t. m. zvečer prišel je okoli 40 let star mož v gostilno Antonu Mušiču v Senožetah in si je dal dobro po-

streči. Imel je seboj bicikel. Ko je bilo treba plačati, je dejal, da nima denarja in je hotel prodati kol, da bi dobil denar. Ker Mušič ni hotel bicikla kupiti, jo je skrival popihal iz gostilne in učel pustivši bicikel gostilničarju. Bicikel je sistema Durkopp Diana in je bil najbrže kje ukrazen.

— **Nepoštena dekla.** Marija Poljanec iz Šmarjetne, občina Gorenja vas, je včeraj svoji gospodinji Josipini Zupančičevi v Sv. Florijana ulicah štev. 13 pokradla več perila in pognila iz službe. Policija jo je zvezela izsledila in prijela.

— **S topičem streljali** so včeraj popoldne v mestnem logu 10–13letni fantiči. V topič so nabrali tudi kroglice in bi bila ena tak a kroglica skoraj zadebla hlapca Ferd Pezdirja, ki se je peljal po cesti v mestni log.

— **Mezgoda.** V plinarni je danes zjutraj delavcu Antonu Štrukelju padla deska na levo nogo in ga tako poškodovala, da so ga morali prepehljati v bolničko.

— **Prijet vojaški begunec.** V mestnem logu je prijet včeraj zvezler policijski stražnik topničarja Karola Grafa od 7 topničarskega polka, kateri je dne 15. t. m. desertiral.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 20 Slovencev. Dva fanta, ki sta jo hotela pred izpolnitvijo vojaške dolžnosti popriliči z njimi, sta bila na kolodvoru aretovana.

— **Izgubljene reči.** Na poti po Francoskih ulicah, Marjinevem trgu in po Prešernovih ulicah do hotelu »pri Maliču« je bil izgubljen bankovka za 10 K.

— **Društvena godba** priredila v soboto dne 22. t. m. ob 8 uri zvezler na vrtu g. Hafnerja na Sv. Petru cesti koncert. Vstopnina prosta.

— **Najnovnejše novice.** Zaradi prince v Hamburgu so zaprli princu Mpundo Akva, sina kralja Akve iz Bonalbelo v Kamerunu, ker je ostal v gostilnah dolžan ter je izvršil druge sleparje. Kralj Akva živi s svojo družino v velikem pomanjkanju ter je zmanj prosil nemškega cesarja, svojega vrhovnega poglavarja za podporo. — Nesreča v cirkusu. V Szatmarju je med predstavo v cirkusu nekdo prevrnil gorečo petrolejko, vsled česar se je osmih osebam vnela obleka. — Dve dekleci sta utonili pri kopanju v reki Ibs v Waidhofenu. — Francoski minister Pelletan se je včeraj poročil z ljudskoško učiteljico gđe Denise. — Učenke so se spustale v dunajskem samostanu »pri dobrem pastirju«. Posredoval je moralna priti policija. — Umrl je bivši črnogorski finančni minister Matanović. — Nov avstrijski konzulat. Trgovec Evgen Becker je imenovan honorarnim konzulom v Lourenco Marquesu. — Nova senzacija v Humbertovi pravdi. Tereza Humbert je zaupno povedala svojemu zagovorniku, da je prava hči maršala Bazaineja, ki je izdal za 100.000.000 mesto Metz Nemcem. Ta dečar je zapustil njej, a se noče izdati za hčer veleizdajalca. — Italijanska korupcija. Policijski kom. Bartuccini v Rimu je najel tri delavce, da so šli kot polic. komisarji k nekemu voznišku mu preiskali vso hišo ter odnesli 1000 lir. Pravega komisarja so zaprli.

— **Velikanski napredok socialne demokracije v Nemčiji.** Da socialna demokracija na Nemškem silno napreduje, so že počakata zadovoljstvo v nemški drž. zbor. Nekako merilo za velikanski napredok te stranke pa je tudi razvoj njenega časopisa. Glavno glasilo nemške socialne demokracije je v Berlinu izhajajoči dnevnik »Vorwärts«, ki se tiska v 78.500 izvodih. — Leipziger Volkszeitung izhaja v 30.000 »Hamburger Echo« pa v 37.400 eksemplarjih. Zabavna priloga »Vorwärts« »Neue Welt« ima 278.000 naročnikov, pač ogromno število. Dnevnik »Vorwärts« izkazuje za preteklo leto 72.338 mark, humoristični list »Der wahre Jakob« pa 24.666 mark čistega dobička. Strankarska knjigarna je imela v zadnjem letu denarnega prometa 24.000 mark in čistega dobička 22.000 mark, katera svota se je porabila v strankarsko organizacijo. Stranka je dovolila iz centralne blagajne časopisu podpore v celem 31.286 mark; od te svote je dobil »Avantie« v Ramu 1000 mark, poljski socialistični list »Naprzód«

nyija, grofa Andrassyja in grofa Karolyja. Tudi je bil grof Khuen-Hedervary včeraj in danes dolgo pri cesarju.

Budimpešta 21. avgusta. V tukajšnjih političnih krogih vzbujata veliko pozornost članek novosadke „Zastave“, v katerem je rečeno, da balkanski narodi ne smejo upati na pomoč Rusije, ki je postala orodje Avstrije. „Zastava“ priporoča zvezo med Bolgarsko, Srbijo in Črnogorom, češ, če te tri države nakrat udrijo na Turčijo, mora ta odnehati.

Beligrad 21. avgusta. Včeraj je pod predsedstvom kralja Petra imel vojni svet sejo. Z ozirom na dejstvo, da zbira Turčija čedalje več vojaštva ob srbski meji, je vojni svet sklenil poskrbeti kar treba za mobilizacijo moravske in zajčarske divizije.

Beligrad 21. avgusta. Listi poročajo, da se začne 29. t. m. splošna revolucija v vseh evropskih vilajetih Turčije. Grški metropolit v Serenu je pobegnil, ker se mu je zagrozilo s smrto. Turško vojaštvo je bilo na raznih krajih poraženo.

Beligrad 21. avgusta. Blizu Zelenja je bil med Turki in osmimi vstaškimi četami ljt boj. Vstaši so podlegli, izgubili so 35 mož.

Petrograd 21. avgusta. Konzula Mandelstam in Giers nista umorjeni. „Novoe Vremja“ poroča, da je Mandelstam srečno prišel v Monastir; Giers se nahaja v Skoplju.

London 21. avgusta. Lord Salisbury umira in se vsak čas pričakuje, da izdihne.

Borzna poročila.

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani. Uradni kurz dunaj. borze, 21. avgusta 1903.

	Denar	Bugro
42% / maja renta	100—	100·20
42% / srebrna renta	99·90	100·10
4% / avstr. kronška renta	100·25	100·45
4% / zlata	120·90	121·10
4% / ogrska kronška	97·90	98·10
4% / zlate	119·95	120·15
4% / posojilo dežele Kranjske	99·75	100·75
4% / posojilo mesta, Splita	100—	—
4% / Zadra	100—	—
4% / bos. herc. žel. pos. 1902	101·80	101·80
4% / češka dež. banka k. o.	99·60	100·30
4% / z. o.	99·60	100·30
4% / zast. pis. gal. d. hip. b.	101—	101·70
4% / pešt. kom. k. o. z	106·40	107·40
4% / zast. pis. Innerst. hr.	101—	102—
4% / ogr. centr.	100·50	101—
deželne hranilnice	100·50	101—
4% / zast. pis. og. hip. b.	100—	100·75
4% / obl. ogr. lokalne založnice d. dr.	100—	101—
češke ind. banke	100—	101—
4% / prior. Trst-Poreček. žel.	98·50	99·50
4% / delnenski železnici	99·75	99·75
8% / juž. žel. kup. 1/4	304—	305—
4% / av. pos. za žel. p. o.	100·60	101·20
črke	170—	179—
" " 1860/4	183—	185—
" " 1864	246—	249·50
" tiskske	155·25	157·25
zemlj. kred. i. emisije	287—	291—
II. ogrske hip. banke	277·50	281·50
srbske & frs. 100—	261—	266·50
" turške	87—	89—
Basika srečke	118·50	119·50
Kreditne	18·95	19·95
Inomske	437—	441—
Krakovske	83—	87—
Ljubljanske	80—	83·50
Austr. rud. križa	72—	75·50
Ogr.	54—	55—
Rudolfove	26·50	27·50
Salcburške	68—	72—
Dunajsko kom.	78—	82—
Delnice	470—	476—
Južne železnice	77·50	78·50
Državne železnice	652·50	653·50
Avtro-ogrške bančne del.	1586—	1590—
Avtro. kreditne banke	647·50	648·50
Ogrske	714—	716—
Zivnostenske	261·50	262·50
Premogokop v Mostu (Brž)	628·70	630—
Alpinske montane	358—	359—
Praske želez. ind. dr.	1630—	1638—
Rima-Murányi prem. družbe	447·50	448·50
Trboveljske prem. družbe	379—	380—
Avtro. orožne tovr. družbe	355—	356—
Češke sladkarske družbe	154—	158—
Valute	11·33	11·38
C. kr. cekin	19·04	19·07
20 franki	23·47	23·55
20 marke	23·92	24—
Sovereigns	117·35	117·55
Marke	95·15	95·35
Laški bankovci	263·25	264·25
Rublji	4·84	—

Žitne cene v Budimpešti.

dne 21. avgusta 1903.
Terminal.
Pšenica za oktober . za 50 kg K 7·33
" " april 1904 . " 50 " 7·61
Rž " oktober . " 50 " 6·16
Koruzna " oktober . " 50 " 6·10
maj 1904 . " 50 " 5·05
Oves " oktober . " 50 " 5·47

Efektiv.

Nespremenjeno.

Angeljnovi milo Marzeljsko (belo) milo.

informacije

(72-40)

sta najbolj koristni štedilni milo za hišno rabo!

Tovarna mila

Pavel Seemann

Ljubljana.

Rogaški „Tempal-vrelec“ z vinom je nenavadno krepilen in pospešuje zdravje.

* Lekarnarja Julija Schumannova sol za želodec je pridobila tekmo več kakor 20 let najboljši glas kot dijetično sredstvo. Upliva točno in zanesljivo pri različnih nereditostih prebavljanja, pri želodčnih nadlogah, pri napravljanju kislina, pri riganju itd., tako da je kot izpričano domače zdravilo kako razširjena in čislana. Da tako izborna vpliva, zato se ima zahvaliti racionalnemu skladu, in nebrojna priznanja dokazujejo, kako priljubljenost si je pridobila Schaumannova sol za želodec.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 19 avgusta: Silvester Oblak, umrlj. pažnik, 71 let, Poljanska cesta št. 45, poljupčica. — Jera Peternel, nadarbinka, 66 let, Japljeva ulica št. 2, ostarelost. — Marija Lenarčič, višjega finančnega svetnika, 38 let. Šolski drevored št. 2, splošna jetika. — Marija Marenko, železna pažnika hči, 9 mes., Operska cesta št. 36, božast. — Frida Fuchs, rač. podčasnika hči, 1 mes., Metelkove ulice št. 2, božast.

V deželni bolnic:

Dne 16. avgusta: Josip Kordiš, mizar, 53 let, je bil umirajoč pripeljan. Dne 17. avgusta: Katarina Žitnik, gostija, 62 let, ostarelost. Dne 18. avgusta: Jakob Kosem, lajnar, 37 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 3062. Srednji sračni tlak 788·0 mm.

Avgust	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo
20	9. zv.	726·8	14·8	sl. zahod	jasno
21	7. zj.	737·6	11·6	sl. svzvod	meglja
	2. pop.	736·6	24·0	er. jzahod	jasno

Srednja včerajšnja temperatura 16·0°, normala: 18·4°. Mokrina v 24 urah: 0·0 mm.

Uršule Peternel vdove Praznik, roj. Jelenc

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznjam pretužno vest, da je umrla ljubljena teta, gospa

Ivana Prinčič roj. Černe

včeraj ob 1/8. uri zvečer po dolgorajni mučni bolezni v 66. letu svoje starosti, previdena s sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb bo 22. t. m. ob 1/4. uri popoldne iz hiše žalosti Zaloška cesta št. 6.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, 27. t. m., ob 1/8. uri v župni cerkvi sv. Petra.

Drago pokojnico priporočam v blag spomin in molitev.

Ljubljana, 21. avgusta 1903.

Helena Bavdek netjakinja.

Posebni parte se ne izdajo.

Zahvala.

Globoko gajuveni po mnogih dozahodih sočutja med boleznjijo in ob smrti naše preljubljene soproge, oziroma matere gospe

Uršule Peternel vdove Praznik, roj. Jelenc

trgovke

si štejemo v dolžnost zahvaliti se vsem sorodnikom in znancem, bl. rodbinam Podbojevi na Adamovem, Dogancovci in Rothovi v Velikih Laščah, slav. uradništvu, pevskemu zboru, darovalcem tako krasnemu vencev in sploh vsem, ki so spremili pokojnico k večnemu počitku.

Velike Lašče, dne 19. avgusta 1903. (2154)

Žalujoči ostali.

Muhe so zopet sitne!

Edina, vsaki zahtevi zadostna priznanja za uničenje teh škodljivev je ameriški

v sredo, dne 19. avgusta 1903 ob 1/5. uri popoldan po dolgorajni trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 54 let.

Zemeljski ostanki dragega premluge se bodo prenesli danes, dne 21. t. m. točno ob 3. uri iz hiše žalosti: III. Kegelstrasse 7 v župni cerkvi sv. Otmara pod Weisbergom, tukaj svečano blagoslovili in nato prepeljali v Kranj in po zopetnem blagoslovjanju na tamnem pokopališču v družinski grob k počitku položili.

Sv. maše posmrtnice brale se bodo v več cerkvah. (2149)

Dunaj, 19. avgusta 1903.

Matija Kokalj

c. kr. poštni kontrolor

v sredo, dne 19. avgusta 1903 ob 1/5. uri popoldan po dolgorajni trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 54 let.

Zemeljski ostanki dragega premluge se bodo prenesli danes, dne 21. t. m. točno ob 3. uri iz hiše žalosti: III. Kegelstrasse 7 v župni cerkvi sv. Otmara pod Weisbergom, tukaj svečano blagoslovili in nato prepeljali v Kranj in po zopetnem blagoslovjanju na tamnem pokopališču v družinski grob k počitku položili.

En sam list jih vjame in obdrži do 2000. Dobi se v vseh trgovinah po 10 vinarjev list. (11-189)